

De villa van architect Jacobus Hellendoorn

CeesJan Frank

In de vorige aflevering van het Land van Lochem is uitvoerig stil gestaan bij 't Keppelke, één van de bijzondere landhuizen die rond 1910 werden ontworpen door architect J.J. Hellendoorn voor het villapark Berkeloord. De architect en zijn gezin betrokken er in 1910 ook zelf een villa. Dit huis was geen lang leven beschoren, het brandde al in 1912 volledig af. Het Nieuwe Instituut in Rotterdam, waar een deel van het archief van Hellendoorn wordt bewaard, bezit enkele unieke foto's van het huis.

Architect Jacobus Hellendoorn (1878-1959) heeft een groot aandeel gehad in de totstandkoming van de eerste bebouwing van het villapark Berkeloord. Hij bouwde er in 1911-1912 vijf riante woningen en het hotel Berkeloord. Eén van de villa's had de architect voor zich zelf bestemd. Hij vestigde zich er in de zomer van 1910 met zijn vrouw Johanna Louise Angerenstein en twee kinderen. Het jaar erop werd een derde kind geboren, een meisje. Het huis bevond zich aan de zuidelijke laan langs de vijvers van het villapark (destijds ook Heuvelenweg geheten), daar waar tegenwoordig villa Moylandt staat. Het huis is ook afgebeeld op de plattegrond van Berkeloord, die door Hellendoorn zelf in 1911 was gemaakt met de op dat moment bebouwde percelen¹. Na de succesvolle start van de jonge architect in Lochem, waar hij ook de nieuwe Schouwburg had ontworpen, sloeg in 1911 het noodlot toe. In dat jaar overleed de initiatiefnemer en medefinancier van Berkeloord, Marinus Naeff, en werd ook nog eens het faillissement over architect Hellendoorn uitgesproken, mogelijk als gevolg van de risicovolle bouwprojecten in Lochem. Tot overmaat van ramp ging in augustus 1912 Hellendoorns prachtige nieuwe huis in vlammen op²,

zoals krantenberichten getuigen. Het werd volledig verwoest. In november verliet het gezin Hellendoorn Lochem en vestigde zich in Amsterdam. De resten van het architectenhuis werden opgeruimd en op het perceel verrees in 1913 villa Moylandt. De woning van Hellendoorn heeft er zo kort gestaan, dat het huis niet eens op één van de vele ansichtkaarten van Berkeloord is terechtgekomen. Ook waren er tot voor kort geen foto's van bekend. In de collectie van het Nieuwe Instituut (het voormalige Architectuurinstituut) in Rotterdam bevindt zich echter een fraai fotoalbum van architect Hellendoorn, dat als reclameprospect diende voor zijn ontwerpen en in het bijzonder het Berkeloordproject³. Het dateert uit 1911 en bevat prachtige foto's van de Lochemse Schouwburg en de op dat moment gerealiseerde bouwprojecten in het villapark. Hieronder zijn ook foto's van het in 1912 verwoeste huis en de andere verdwenen ontwerpen van de architect, hotel Berkeloord (1911) en de villa Marinus Naefflaan 46 (later Sunny Home), die rond 1975 is afgebroken. De foto's geven een mooi beeld van wat als een architectendroom begon....

Interieurfoto's van de hal en

Omslag van het fotoalbum van J.J. Hellendoorn.

Oostzijde van de villa van architect Hellendoorn.

de veranda van de villa.

Interieur van villa Hellendoorn. Het bijschrift van de foto luidt "bureau van den architect". Midden boven hangt de ontwerptekening van de Lochemse schouwburg.

Op deze plattegrond van Berkeloord, in 1911 gemaakt door Hellendoorn, staan de op dat moment gerealiseerde panden. Geheel bovenin het hotel Berkeloord en schuin daaronder 't Keppelke. Hellendoorns eigen huis stond ten zuiden van de grote vijver, op de plek waar in 1913 villa Moylandt zou worden gebouwd. Bron: Regionaal Archief Zutphen, kaartnummer SZU005000227.

Marinus Naefflaan 46, later bekend als Sunny home, in 1911. Rechts villa Soeka Senang, later hotel de Vijverhof.

Hotel Berkeloord (links) en 't Keppelke (rechts) in 1911.

De later tot hotel verbouwde villa Soeka Senang in 1911, net opgeleverd. De tuin moet nog worden aangelegd en ook de grote vijver is nog niet op orde.

Bronnen

Archief en bibliotheek van Het Nieuwe Instituut in Rotterdam.
Zie de bronvermelding in de noten.

Noten

- 1 Situatie van het villapark Berkeloord (behoort bij het raadsbesluit van 10-05-1911), door architect J.J. Hellendoorn, 1911, Regionaal Archief Zutphen, kaartnummer SZU005000227.
- 2 In de Nieuwe Tilburgsche Courant, 26 augustus 1912 wordt gewag gemaakt van de verwoesting van het huis van de heer H.
- 3 Collectie Het Nieuwe Instituut, archief verzameling J.J. Hellendoorn (001 en 002), diverse foto's F20, F21, F43, F45, F47, F52, F53, en album.